

ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ**1^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ****ΟΜΑΔΑ Α**

Για τις προτάσεις από Α.1 μέχρι και Α.5, να γράψετε τη λέξη «Σωστό», αν η πρόταση είναι σωστή, ή «Λάθος», αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

- A.1.** Όταν η καμπύλη προσφοράς τέμνει την καμπύλη ζήτησης στο μέσον της, τότε μεγιστοποιούνται η συνολική δαπάνη των καταναλωτών και τα συνολικά έσοδα των παραγωγών.
- A.2.** Μια μεταβολή στο εισόδημα, δεν επηρεάζει τις αποφάσεις ενός νοικοκυριού.
- A.3.** Η ανώτατη τιμή, που επιβάλλεται από το κράτος για την προστασία των παραγωγών, είναι πάντα μικρότερη από την τιμή ισορροπίας.
- A.4.** Η διάκριση της οικονομικής θεωρίας σε μικροοικονομική και μακροοικονομική γίνεται αποκλειστικά για να αποφευχθεί το σφάλμα σύνθεσης.
- A.5.** Στη φάση της κρίσης παρατηρείται εκτεταμένη ανεργία. (Μον.15)

Για τις προτάσεις Α.6 και Α.7 να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

- A.6.** Όταν το συνολικό προϊόν είναι μέγιστο τότε:
- α.** ισούται με το οριακό προϊόν
 - β.** το μέσο προϊόν ισούται με μηδέν
 - γ.** το οριακό προϊόν ισούται με μηδέν
 - δ.** ισούται με το μέσο προϊόν.
- A.7.** Η ελαστικότητα ζήτησης ενός αγαθού είναι ίση με -4. Αν η τιμή αυξηθεί κατά 10% τότε η συνολική δαπάνη θα:
- α.** αυξηθεί
 - β.** μειωθεί
 - γ.** παραμείνει σταθερή
 - δ.** δεν γνωρίζουμε. (Μον.10)

ΟΜΑΔΑ Β

Να περιγράψετε τις αδυναμίες που εμφανίζει το Α.Ε.Π. ως δείκτης οικονομικής ευημερίας.

(Μον.25)

ΟΜΑΔΑ Γ

Δίνεται ο παρακάτω πίνακας που αφορά τη φορολογία εισοδήματος:

Κλίμακιο Εισοδήματος (σε Ευρώ)	Φορολογικός συντελεστής
0-10.000	0%
10.001-20.000	10%
20.001-40.000	20%
Πάνω από 40.000	30%

- Γ.1. Ο πολίτης Α δήλωσε ετήσιο εισόδημα 43.000 ευρώ. Να υπολογίσετε το φόρο που θα πληρώσει με βάση την παραπάνω κλίμακα εισοδήματος. (Μον.5)
- Γ.2. Ο πολίτης Β, σύμφωνα με το ετήσιο εισόδημά του, πλήρωσε φόρο 2.500 ευρώ με βάση την παραπάνω κλίμακα εισοδήματος. Να υπολογίσετε το εισόδημα που δήλωσε. (Μον.6)
- Γ.3. Καθένας από τους παραπάνω δύο πολίτες αγοράζει ένα αυτοκίνητο αξίας 22.000 ευρώ. Στην τιμή συμπεριλαμβάνεται φόρος δαπάνης, που υπολογίζεται με φορολογικό συντελεστή 10%.
- i) Να υπολογίσετε το φόρο δαπάνης. (Μον.6)
- ii) Να υπολογίσετε το φόρο δαπάνης ως ποσοστό στο εισόδημα των πολιτών Α και Β και να χαρακτηρίσετε το φόρο με κριτήριο την αναλογικότητα του φόρου δαπάνης ως προς το εισόδημα των πολιτών Α και Β. (Μον.8)

ΟΜΑΔΑ Δ

Δίνονται οι παρακάτω αγοραίες συναρτήσεις ζήτησης και προσφοράς ενός αγαθού:

$$Q_D = 400 - 4P \text{ και } Q_S = 100 + 6P$$

- Δ.1. Να προσδιοριστεί το σημείο ισορροπίας στην αγορά του αγαθού. (Μον.4)
- Δ.2. Αν επιβληθεί ανώτατη τιμή 15 €, να βρεθεί το έλλειμμα που θα δημιουργηθεί στην αγορά καθώς και το μέγιστο ύψος του πιθανού καπέλου που θα κληθούν να καταβάλουν οι καταναλωτές για να αποκτήσουν το αγαθό, αν όλη η προσφερόμενη ποσότητα διατεθεί στη μαύρη αγορά. (Μον.5)
- Δ.3. Αν επιβληθεί από το κράτος κατώτατη τιμή πώλησης στο αγαθό, τότε επιβαρύνεται με 10.000 € για την αγορά του πλεονάσματος που δημιουργείται. Να βρείτε την κατώτατη τιμή που επιβλήθηκε καθώς και τα συνολικά έσοδα των παραγωγών στην τιμή αυτή. (Μον.8)

- Δ.4. Να βρεθεί η μεταβολή της συνολικής δαπάνης των καταναλωτών μετά την επιβολή της κατώτατης τιμής σε σχέση με το σημείο ισορροπίας και να αιτιολογηθεί με τη χρήση της ελαστικότητας ζήτησης ως προς την τιμή. (Μον.8)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Α

A1.Λάθος – A2.Λάθος – A3.Λάθος – A4.Λάθος – A5.Λάθος – A6.γ – A7.β

ΟΜΑΔΑ Β

Βλ. σχολικό βιβλίο κεφ. 7, σελ.142-143.

ΟΜΑΔΑ Γ

Γ1. Ο πολίτης Α (Y=43.000 €) θα πληρώσει φόρο σύμφωνα με την εξής κλίμακα:

0 – 10.000:	ΦΟΡΟΣ	0 €
10.001 – 20.000:	»	$10.000 * 0,10 = 1.000$ €
20.001 – 40.000:	»	$20.000 * 0,20 = 4.000$ €
40.000 και πάνω:	»	$\underline{3.000 * 0,30 = 900}$ €
ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΡΟΥ =		5.900 €

Γ2. Για τον πολίτη Β, ο φόρος 2.500 € προκύπτει (βλ. Γ1) μεταξύ εισοδήματος 20.000 και 40.000€. Από 1.000 € φόρο έως 2.500 € φόρο η διαφορά είναι 1.500 € φόρος αγνώστου εισοδήματος με φορολογικό συντελεστή 20%. Άρα έχω: $X * 0,20 = 1.500 \rightarrow X = 7.500$. Συνεπώς το δηλωθέν Y είναι 7.500 € πάνω από τις 20.000, άρα **Y = 27.500 €**.

Γ3. i) Αν X= αρχική τιμή, έχω ότι: $X + X * 0,10 = 22.000 \rightarrow X = 20.000$

Άρα ΦΟΡΟΣ ΔΑΠΑΝΗΣ = $22.000 - 20.000 = 2.000$ €

ii) $\frac{2.000}{20.000} * 100 = \frac{2.000}{43.000} * 100 = 4,6\%$ και $\frac{2.000}{27.500} * 100 = \frac{2.000}{27.500} * 100 = 7,2\%$

Y_A 43.000 Y_B 27.500

Ο φόρος δαπάνης χαρακτηρίζεται ως αντίστροφα προοδευτικός ως προς το εισόδημα των δύο πολιτών, αφού βλέπουμε ότι ο πλουσιότερος πληρώνει αναλογικά λιγότερο φόρο.

ΟΜΑΔΑ Δ

Δ1. $Q_D = Q_S \rightarrow 400 - 4P = 100 + 6P \rightarrow P_0 = 30$ και $Q_0 = 280$

Δ2. Αντικαθιστώ $P_A = 15$ στην εξίσωση προσφοράς: $Q_S = 100 + 6 \cdot 15 = 190$. Μετά αντικαθιστώ $Q_S = 190$ στην εξίσωση ζήτησης, για να βρω την τιμή μαύρης αγοράς (P_{MA}): $190 = 400 - 4 \cdot P_{MA} \rightarrow P_{MA} = 52,5$.

Άρα ΚΑΠΕΛΟ $= P_{MA} - P_A = 52,5 - 15 = 37,5$

Για να βρω το έλλειμμα πρέπει να έχω για $P_A = 15$ και την Q_D , άρα έχω:

$$Q_D = 400 - 4 \cdot 15 = 340$$

Συνεπώς ΕΛΛΕΙΜΜΑ $= Q_D - Q_S = 340 - 190 = 150$.

Δ3. Κρατική επιβάρυνση $= P_K \cdot (Q_S - Q_D) = 10.000 \rightarrow$

$$\rightarrow P_K \cdot (100 + 6P_K - 400 + 4P_K) = 10.000 \rightarrow 10P_K^2 - 300P_K - 10.000,$$

άρα έχω: $P_K = -20$ (απορρίπτεται) και $P_K = 50$.

Για να βρω συνολικά έσοδα παραγωγών πρέπει να έχω για $P_K = 50$ και την Q_S , άρα:

$$Q_S = 100 + 6P_K = 100 + 6 \cdot 50 = 400,$$

συνεπώς ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ $= P_K \cdot Q_S = 50 \cdot 400 = 20.000$.

Δ4. $\Sigma\Delta_1 = P_0 \cdot Q_0 = 30 \cdot 280 = 8.400$

και για να βρω $\Sigma\Delta_2$ έχω: $Q_D = 400 - 4P_K = 400 - 4 \cdot 50 = 200$

Άρα $\Sigma\Delta_2 = P_K \cdot Q_D = 50 \cdot 200 = 10.000$,

συνεπώς: $\Sigma\Delta_2 - \Sigma\Delta_1 = 10.000 - 8.400 = 1.600$.

Βλέπουμε ότι η $\Sigma\Delta$ αυξήθηκε καθώς αυξήθηκε η τιμή, άρα η ζήτηση είναι ανελαστική, όπως

προκύπτει και από τα δεδομένα: $E_D = \frac{200 - 280}{50 - 30} \cdot \frac{30}{280} = -0,42$

2^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ**ΟΜΑΔΑ Α**

Για τις προτάσεις από Α.1 μέχρι και Α.5, να γράψετε τη λέξη «Σωστό», αν η πρόταση είναι σωστή, ή «Λάθος», αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

- A.1.** Ένα στρέμμα γης, όσο παραμένει ακαλλιέργητο, είναι συντελεστής παραγωγής.
- A.2.** Η εισοδηματική ελαστικότητα όλων των αγαθών είναι θετική.
- A.3.** Καλές καιρικές συνθήκες για την παραγωγή γεωργικών προϊόντων μειώνουν την προσφορά τους και μετατοπίζουν την καμπύλη προσφοράς προς τα πάνω και αριστερά.
- A.4.** Η επιβολή από το κράτος κατώτατης τιμής στα αγροτικά προϊόντα έχει ως σκοπό την προστασία του εισοδήματος των αγροτών.
- A.5.** Η δημιουργία μαύρης αγοράς μετά την επιβολή ανώτατης τιμής από το κράτος οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το προτιμότερο το κράτος να μη παρεμβαίνει στην αγορά (Μον.15)

Για τις προτάσεις Α.6 και Α.7 να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

- A.6.** Η προσφορά θεωρείται ελαστική, όταν
- α.** μια αύξηση της τιμής κατά 50% επιφέρει αύξηση της προσφερόμενης ποσότητας περισσότερο από 50%
 - β.** μια αύξηση της τιμής κατά 60% επιφέρει αύξηση της προσφερόμενης ποσότητας λιγότερο από 60%
 - γ.** μια αύξηση της τιμής κατά 60% επιφέρει αύξηση της προσφερόμενης ποσότητας κατά 60%
 - δ.** μια αύξηση της τιμής κατά 50% επιφέρει αύξηση της προσφερόμενης ποσότητας κατά 30%.
- A.7.** Αν προβλέπεται μελλοντική μείωση της τιμής ενός αγαθού, αυτό θα έχει ως σημερινή συνέπεια την:
- α.** αύξηση της ζήτησής του.
 - β.** μείωση της ζητούμενης ποσότητάς του.
 - γ.** μείωση της ζήτησής του.
 - δ.** αύξηση της ζητούμενης ποσότητάς του. (Μον.10)

ΟΜΑΔΑ Β

Να περιγράψετε τα είδη και τις συνέπειες της ανεργίας. (Μον.25)

ΟΜΑΔΑ Γ

Δίνεται ο παρακάτω πίνακας με τους μέγιστους συνδυασμούς παραγωγικών δυνατοτήτων μιας οικονομίας που παράγει μόνο τα αγαθά X και Ψ. Όλοι οι παραγωγικοί συντελεστές απασχολούνται πλήρως και αποδοτικά και η τεχνολογία παραγωγής τους είναι δεδομένη.

	X	Ψ	K.E _X	K.E _Ψ
A	0	300		
			2	;
B	;	220		
			;	1/3
Γ	70	;		
			;	1/4
Δ	90	50		
			;	;
E	100	0		

- Γ.1.** Να συμπληρώσετε τον παραπάνω πίνακα, παρουσιάζοντας και τους σχετικούς υπολογισμούς. (Μον.4)
- Γ.2.** Να σχεδιάσετε την καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων της οικονομίας και να σχολιάσετε το σχήμα της με βάση την πορεία του κόστους ευκαιρίας των δύο αγαθών. (Μον.4)
- Γ.3.** Να βρεθεί η μέγιστη ποσότητα που μπορεί να παραχθεί από το αγαθό Ψ όταν παράγονται 80 μονάδες του αγαθού X. (Μον.5)
- Γ.4.** Να χαρακτηριστεί ο συνδυασμός παραγωγής $K(X = 75, \Psi = 108)$ και να δοθεί η οικονομική του ερμηνεία. (Μον.6)
- Γ.5.** Πόσες μονάδες του X πρέπει να θυσιαστούν για να παραχθούν οι τελευταίες 140 μονάδες του Ψ; (Μον.6)

ΟΜΑΔΑ Δ

- Δ.1.** Αν η συνάρτηση προσφοράς στην αγορά ενός αγαθού είναι $Q_s = 1600 + 80P$ και γνωρίζουμε ότι η ελαστικότητα ζήτησης είναι μοναδιαία σε όλο το μήκος της καμπύλης ζήτησης, να βρεθεί η συνάρτηση ζήτησης αν η τιμή ισορροπίας είναι 25 €. (Μον.5)
- Δ.2.** Όταν το κράτος επιβάλλει ανώτατη τιμή, τότε εμφανίζεται μαύρη αγορά με μέγιστο ύψος πιθανού καπέλου 27,5 €. Να βρεθεί η ανώτατη τιμή που επιβλήθηκε από το κράτος. (Μον.5)
- Δ.3.** Αν επιβληθεί από το κράτος κατώτατη τιμή πώλησης στο αγαθό, τότε τα συνολικά έσοδα των παραγωγών διαμορφώνονται σε 280.000 €. Να βρείτε την κατώτατη τιμή που επιβλήθηκε καθώς και την επιβάρυνση του κράτους από την αγορά του πλεονάσματος. (Μον.8)
- Δ.4.** Να βρεθεί η μεταβολή της συνολικής δαπάνης των καταναλωτών μετά την επιβολή της κατώτατης τιμής σε σχέση με το σημείο ισορροπίας και να αιτιολογηθεί. (Μον.7)

3^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ**ΟΜΑΔΑ Α**

Για τις προτάσεις από Α.1 μέχρι και Α.5, να γράψετε τη λέξη «Σωστό», αν η πρόταση είναι σωστή ή «Λάθος», αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

- A1.** Κάθε κατηγορία δημοσίων δαπανών μπορεί να περιλαμβάνει δαπάνες για επενδύσεις, για προϊόντα & υπηρεσίες ή για μεταβιβαστικές πληρωμές.
- A2.** Σε κάθε μεταβίβαση προϊόντος, σε αγορά ή πώληση, αντιστοιχεί μια αντίθετη μεταβίβαση χρήματος.
- A3.** Η καμπύλη συνολικού κόστους είναι το άθροισμα καθέτως των καμπυλών μεταβλητού & μέσου σταθερού κόστους.
- A4.** Η περίπτωση της μοναδιαίας ελαστικότητας προσφοράς αφορά ευπαθή αγροτικά προϊόντα που δεν μπορούν να διατηρηθούν.
- A5.** Ένας μαθητής λυκείου είναι εν δυνάμει παραγωγικός συντελεστής.

Από 2 μονάδες καθεμία

Για τις προτάσεις Α.6 και Α.7 να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

- A6.** Η επιβολή ανώτατων τιμών από το κράτος σε κάποια αγαθά μπορεί να οδηγήσει σε:
- A. Δημιουργία πλεονάσματος στην αγορά.
- B. Κρατική επιβάρυνση.
- Γ. Δημιουργία ελλειμμάτων στην αγορά.
- Δ. Τίποτα από τα παραπάνω.
- A7.** Όταν η καμπύλη οριακού κόστους ανέρχεται, τότε:
- A. Ανέρχεται και η καμπύλη μέσου μεταβλητού κόστους.
- B. Ανέρχεται και η καμπύλη μέσου συνολικού κόστους.
- Γ. Ανέρχεται και η καμπύλη μέσου σταθερού κόστους.
- Δ. Τίποτα από τα παραπάνω.

Από 5 μονάδες καθεμία

ΟΜΑΔΑ Β

B1. Τι σημαίνουν οι έννοιες «τελικά αγαθά» και «ενδιάμεσα αγαθά»; Είναι αυστηρά διαχωρισμένες οι δύο αυτές κατηγορίες; Εξηγείστε με τη χρήση παραδειγμάτων.

15 μονάδες

B2. Σε τι διαφέρει το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν από το Ακαθάριστο Εθνικό προϊόν; Τι σημαίνει η έννοια «Καθαρό Εισόδημα από το Εξωτερικό»; Αναπτύξτε την απάντησή σας.

15 μονάδες

ΟΜΑΔΑ Γ

Δίνεται ο παρακάτω πίνακας με στοιχεία μιας υποθετικής οικονομίας που παράγει ένα μόνο αγαθό:

ΕΤΟΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΤΙΜΗ	ΑΕΠ ονομ.	ΔΤ	ΑΕΠ πραγ.
1		100	6.000	80	
2				92	8.250
3			9.250		9.250

A. Ποιο από τα 3 έτη είναι το έτος βάσης και γιατί;

Μονάδες 2

- B.** Να συμπληρώσετε τα κενά του πίνακα παρουσιάζοντας αναλυτικά τους υπολογισμούς σας.
Μονάδες 8
- Γ.** Να υπολογίσετε την πραγματική ποσοστιαία μεταβολή του ΑΕΠ μεταξύ πρώτου και δεύτερου έτους σε σταθερές τιμές τρίτου έτους.
Μονάδες 3
- Δ.** Το ίδιο ερώτημα με (Γ), αλλά σε σταθερές τιμές πρώτου έτους
Μονάδες 7
- Ε.** Αν γνωρίζετε ότι το πρώτο έτος ο πληθυσμός της οικονομίας ήταν 100 άτομα, το εργατικό δυναμικό αποτελούσε το 60% του πληθυσμού και οι απασχολούμενοι ήταν το 95% του εργατικού δυναμικού, να υπολογίσετε τον αριθμό των ανέργων και το ποσοστό ανεργίας του πρώτου έτους.
Μονάδες 5

ΟΜΑΔΑ Δ

Στην αγορά ενός αγαθού έχουν διαμορφωθεί οι παρακάτω εξισώσεις ζήτησης & προσφοράς:
 $Q_D = 10 - P$ και $Q_S = 4 + 2P$. Ζητούνται:

- A.** Να βρεθεί το σημείο ισορροπίας και να απεικονιστούν διαγραμματικά οι καμπύλες, συμπεριλαμβάνοντας και αυτό.
Μονάδες 9
- B.** Συμφέρει τους παραγωγούς η αύξηση της προσφοράς; Δικαιολογήστε την απάντησή σας.
Μονάδες 8
- Γ.** Ποιες ποσότητες πρέπει να προσφέρουν οι παραγωγοί, ώστε να έχουν έσοδα 20 χρηματικές μονάδες;
Μονάδες 8

Επιλεγμένα θέματα προέρχονται και αντλήθηκαν από την πλατφόρμα της Τράπεζας Θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας που αναπτύχθηκε (MIS5070818-Τράπεζα θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Γενικό Λύκειο-ΕΠΑΛ) και είναι διαδικτυακά στο δικτυακό τόπο του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) στη διεύθυνση (<http://iep.edu.gr/el/trapeza-thematon-arxiki-selida>)